

กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15*
INTEGRATED MANAGEMENT STRATEGIES FOR EDUCATIONAL QUALITY
DEVELOPMENT OF THE PROVINCIAL EDUCATION OFFICE UNDER THE REGIONAL
EDUCATION OFFICE 15

รุ่งทิพย์ ทาวดี, ประพันธ์ ธรรมไชย*, ภูเบศ พวงแก้ว, ธนัต บุญชัย

Rungthip Tavadee, Prapun Thammachai*, Phubet Pongkaew, Thanad Boonchai

สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เชียงใหม่ ประเทศไทย

Educational Administration Field, Graduate School, Chiang Mai Rajabhat University, Chiang Mai, Thailand

*Corresponding author E-mail: prapan.th@cmru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ 2) เพื่อพัฒนา ตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการ 3) เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมายการวิจัยเลือกแบบเจาะจงผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา รวม 49 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่าองค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ 2) เครือข่าย 3) การมีส่วนร่วม 4) การวางแผนกลยุทธ์ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยเชิงรุก 4 ข้อ เชิงแก้ไข 7 ข้อ เชิงป้องกัน 8 ข้อ เชิงรับ 5 ข้อ กลยุทธ์ในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด มี 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมและประสานงานด้านการศึกษาาร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการ 2) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษาตามบริบทเชิงพื้นที่ 3) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ 4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกรูปแบบเพื่อเพิ่มโอกาสความเสมอภาคความเท่าเทียมทางการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และ 6) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG4s)

คำสำคัญ: กลยุทธ์การบริหารจัดการ, องค์ประกอบ, การบริหารจัดการเชิงบูรณาการ, คุณภาพการศึกษา

Abstract

The research has an objective 1) To synthesize elements Related factors and integrated management approaches 2) To develop and examine integrated management strategies. 3) To evaluate the integrated management strategy in developing the quality of education of the Provincial Education Office. Under the Office of Education Region 15 Conduct qualitative research The target group for the research was to purposive selection qualified experts with experience in educational administration, a total of 49 people. Statistics used in data analysis include frequency, percentage, mean ($\bar{X}$), and standard deviation (S.D.). The results of the research found that the components of integrated management in educational quality development include 1) Leadership 2) Networks, 3) Participation 4) Strategic planning Related factors Integrated management approach in developing educational quality consists of 4 proactive issues, 7 corrective issues, 8 preventive issues, and 5 reactive issues. Strategies for integrated management in developing the quality of education in Provincial Education Offices under the Regional Education Office 15, there are 6 strategies : 1) Promote and coordinate education with network partners in all sectors in the area to participate in driving integrated education development 2) Promote research and develop educational innovations according to the spatial context 3) Promote the development of the potential of administrators, teachers, and educational personnel to have competencies according to professional standards and skill necessary in the modern world 4) Promote all forms of education to increase equal opportunities, Equality in quality education 5) Promote an environmentally friendly quality of life. Consistent with the spatial context by embracing the philosophy of Sufficiency Economy into continuous and sustainable practice and 6) increasing the efficiency of organizational management towards the Sustainable Development Goals (SDG4s).

Keywords: Management Strategy, Components, Integrated Management, Educational Quality

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการเป็นหน่วยงานของรัฐที่กำกับดูแลการศึกษาของชาติเพื่อการพัฒนาคุณภาพของประชาชนทั้งหมด โดยการกำหนดนโยบายและแผนปฏิบัติการต่าง ๆ เข้ามาควบคุมการศึกษาทั้งระบบ การจัดการศึกษาในสถานศึกษาของรัฐ และในสถานศึกษาเอกชน และการศึกษาประชาชนในด้านต่าง ๆ ให้มีความรู้คู่คุณธรรมอย่างมีคุณภาพทั่วถึงและเสมอภาค สามารถลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (บุญมา พงษ์ศรีสาร, 2561) ซึ่งสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาโดยภาพรวมของประเทศนั้น คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559 ได้รายงานข้อเท็จจริงว่าสภาพปัญหาในการจัดการศึกษาในส่วนภูมิภาคว่าเกิดจากปัญหาการสั่งการและการบริหารจัดการที่ไม่มีประสิทธิภาพและไม่เป็นเอกภาพเป็นปัญหาสำคัญ (คำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559, 2559) และคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 กล่าวว่าปัญหาที่ส่งผลต่อ

คุณภาพการศึกษาและการพัฒนาเยาวชนซึ่งเป็นทรัพยากรมนุษย์และกำลังคนที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นอุปสรรคต่อการขับเคลื่อนและการพัฒนาทางการศึกษาของประเทศให้มีประสิทธิภาพทัดเทียมนานาประเทศสมควรได้รับการแก้ไข

จึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาในส่วนภูมิภาคโดยกำหนดให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเพื่อการอำนวยความสะดวก ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและบูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่นหรือภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ โดยภารกิจงานของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดรับผิดชอบงานด้าน การศึกษาเชิงบูรณาการความร่วมมือกับหน่วยงานการศึกษา หลักที่สำคัญได้แก่การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา และแผนปฏิบัติการ การสั่งการ กำกับ ดูแล เร่งรัด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของส่วนราชการหรือ หน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการให้เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา รวมทั้งปฏิบัติการกิจเกี่ยวกับราชการประจำทั่วไปของกระทรวงศึกษาธิการ การประสานงานต่าง ๆ ในจังหวัด โดยมีศึกษาธิการจังหวัดเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานราชการ และ ลูกจ้างในสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด (คำสั่งคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560, 2560)

ถึงแม้ว่าจะมีการปฏิรูปการศึกษาโดยกำหนดโครงสร้างให้มีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดทุกจังหวัด แต่สภาพการศึกษาไทยที่มีการลงทุนด้านศึกษาของภาครัฐอยู่ในระดับสูงในเชิงปริมาณและสัดส่วนของงบประมาณ และผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ พบว่าตัวชี้วัดด้านการศึกษา ส่วนใหญ่ของประเทศไทยมีแนวโน้มของอันดับ และคะแนนที่ลดลงทั้งด้านการยกระดับคุณภาพการศึกษา ด้านความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ด้านการมุ่งความเป็น เลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาและ ระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2561) นอกจากนี้ข้อมูลจากข่าว กรุงเทพธุรกิจได้กล่าวถึงสภาพปัญหาการศึกษาของไทย สรุปได้ว่า 1) ด้านการบริการจัดได้ไม่ทั่วถึง ประสิทธิภาพต่ำ 2) ด้านคุณภาพการกระจายและคุณภาพการศึกษาที่จัดให้ประชาชนทั้งประเทศยังแตกต่างกันสูง และคุณภาพ การศึกษาถัวเฉลี่ยทั้งประเทศอยู่ในเกณฑ์ต่ำ 3) ด้านระบบบริหารการจัดการศึกษา (กรุงเทพธุรกิจ, 2562)

จากสภาพปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา ด้านความเหลื่อมล้ำ และด้านระบบการบริหารจัดการศึกษา โดยภาพรวมของประเทศดังกล่าวข้างต้น สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ซึ่งประกอบด้วยสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเชียงใหม่ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำพูน สำนักงานศึกษาธิการ จังหวัดลำปาง และสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแม่ฮ่องสอน ก็ประสบสภาพปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน ทั้งนี้ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในฐานะที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจงานด้านการศึกษาในส่วนภูมิภาค ร่วมกับหน่วยงานทุกภาคส่วนในการนำนโยบายลงสู่การปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการพัฒนา อันจะส่งผล ต่อคุณภาพการศึกษาในระดับจังหวัดและระดับประเทศ กอรปกับผู้วิจัย ในฐานะที่เป็นบุคลากรในส่วนของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จึงมีความสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง แนวทางในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือกลยุทธ์การบริหารจัดการศึกษาเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 15 เพื่อนำข้อมูลผลการวิจัยสู่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามกระบวนการต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15
2. เพื่อพัฒนา ตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การสังเคราะห์องค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องและแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ประกอบด้วย

1.1 ศึกษาโดยสังเคราะห์เอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15

1.2 สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางการบริหารการศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ แนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 คน

1.3 วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาขั้นตอนที่ 1.1 และ 1.2 โดยการวิเคราะห์ สังเคราะห์เนื้อหา แล้วสรุปเชิงพรรณนา ได้องค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15

1.4 ตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 โดยกลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษา จำนวน 9 คน โดยการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อตรวจสอบด้านความถูกต้องและเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ

ระยะที่ 2 การพัฒนา ตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ประกอบด้วย

2.1 การยกร่างกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการกลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง

และแม่ฮ่องสอน และนักวิชาการด้านการศึกษารวมจำนวน 9 คน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาโดยใช้ฉันทามติที่ได้จากการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop)

2.2 การตรวจสอบกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารการศึกษาและนักวิชาการด้านการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน จำนวน 15 คน เพื่อตรวจสอบด้านความถูกต้องและเหมาะสม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ

ระยะที่ 3 การประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ผู้วิจัยดำเนินการจัดประชุมสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์เป็นผู้บริหารการศึกษาและนักวิชาการด้านการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง และแม่ฮ่องสอน จำนวน 9 คน เพื่อประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร (Document Analysis) แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) โดยการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายเลือกแบบเจาะจง ผู้ที่ดำรงตำแหน่งทางการบริหารการศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 คน
3. แบบตรวจสอบยืนยันองค์ประกอบปัจจัยและแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยภาพรวมมีความถูกต้องเหมาะสมทุกข้อ คิดเป็นร้อยละ 100
4. แบบประเมินความถูกต้องความเหมาะสม ของกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน พบว่า โดยรวมมีความถูกต้องคิดเป็นร้อยละ 100 และมีความเหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100
5. แบบประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 จากการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) กลุ่มเป้าหมายผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน พบว่า โดยรวมมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.97$, S.D. = 0.08) และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.98$, S.D. = 0.05)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 15 ผลการศึกษา ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ ปัจจัยแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ศึกษาพบว่า มี 4 องค์ประกอบได้แก่ 1) ภาวะผู้นำ (Leadership) 2) เครือข่าย (Network) 3) การมีส่วนร่วม (Participating) 4) การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) ทั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน (Internal Environment) สภาพแวดล้อมปัจจัยภายนอก (External Environment) ของการบริหารจัดการศึกษาในบริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 และแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบประเด็นสำคัญเพื่อใช้ในการจัดทำกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ประกอบด้วย ประเด็นเชิงรุก จำนวน 4 ประเด็น ประเด็นเชิงแก้ไข จำนวน 7 ประเด็น ประเด็นเชิงป้องกัน จำนวน 8 ประเด็น และประเด็นเชิงรับ จำนวน 5 ประเด็น และมีผลการตรวจสอบและยืนยันองค์ประกอบปัจจัยและแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 จากการประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่าโดยภาพรวมทุกข้อมีความถูกต้องและเหมาะสม ร้อยละ 100

2. การพัฒนา ตรวจสอบและประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 พบว่า กลยุทธ์ในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมและประสานงานด้านการศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการ 2) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษา ตามบริบทเชิงพื้นที่ 3) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ 4) ส่งเสริมการจัดการศึกษา ทุกรูปแบบ เพื่อเพิ่มโอกาสความเสมอภาค ความเท่าเทียมทางการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และ 6) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG4s) โดยมีค่าการประเมินด้านความถูกต้องโดยภาพรวม ร้อยละ 100 และด้านความเหมาะสมโดยภาพรวมร้อยละ 100 และผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 พบว่า การประเมินด้านความเป็นไปได้โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.97 S.D.= 0.08) และด้านความเป็นประโยชน์โดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$) = 4.98 S.D.= 0.05)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 15 สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ ปัจจัยแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 พบว่า องค์ประกอบ

สำคัญที่มีผลต่อการบริหารจัดการศึกษา ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำในการบริหาร จัดการศึกษาเชิงบูรณาการ ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพรภัส ประสีระเตสัง และคณะ ได้ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาว่าในด้านภาวะผู้นำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารเชิงบูรณาการเพราะภาวะผู้นำเป็นหัวใจของการบริหารงานที่มีอิทธิพลต่อบุคลากร สามารถโน้มน้าวใจให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย เป็นผู้กำกับดูแลอำนวยความสะดวก ให้ขวัญกำลังใจแก่บุคลากรโดยเน้นผลงานที่มีคุณภาพ (พิมพรภัส ประสีระเตสัง และคณะ, 2562) สอดคล้องกับ Nandram, S. S. ได้กล่าวถึง ความสำคัญของภาวะผู้นำว่าช่วยดูแลรักษา เพราะมีความใกล้ชิดกับบุคลากรในการกระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ และส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกให้มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการทำงานในรูปแบบการบริหารบูรณาการร่วมกัน (Nandram, S. S., 2015)

2. ด้านเครือข่าย (Network) โดยการทำงานกับเครือข่ายที่จะมาช่วยการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพทำให้สถานศึกษาเข้มแข็ง ซึ่งสอดคล้องกับ พิมพรภัส ประสีระเตสัง และคณะ ศึกษาพบว่า การสร้างเครือข่ายเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการบริหารเชิงบูรณาการเพราะทำให้สถานศึกษาเกิดความเข้มแข็ง เนื่องจากสามารถระดมทรัพยากรมาสนับสนุนกิจกรรมได้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงด้านงบประมาณ ด้านวิชาการ และด้านอื่นๆ นอกจากนี้การสร้างเครือข่ายยังทำให้สถานศึกษามีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ แนวคิดด้านวัฒนธรรมเกิดความสามัคคีกลมเกลียวในองค์กร (พิมพรภัส ประสีระเตสัง และคณะ, 2562) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Will, K. ที่กล่าวถึงความสำคัญของเครือข่ายว่าทำให้องค์กร และชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคงและยั่งยืน เกิดการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ เครือข่ายมีความสำคัญที่จะช่วยทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างบุคลากรด้วยกัน สร้างความสัมพันธ์ในการสื่อสารข้อมูลระหว่าง สามารถบูรณาการใช้ทรัพยากรร่วมกัน ทำให้ประหยัดค่าใช้จ่าย การร่วมคิดร่วมทำจะเป็นพลังในการทำงานสร้างความสามัคคีกลมเกลียว ความเชื่อถือ และการยอมรับ ช่วยแก้ปัญหาการทำงานและพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (Will, K., 2015)

3. ด้านการมีส่วนร่วม (Participating) และการประสานความร่วมมือ (Collaboration) การทำงานเชิงบูรณาการในการพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้นั้น ต้องมีความเข้าใจเป้าหมายหรือมีการตกลงร่วมกัน มีการระดมความคิด วิธีการ เทคนิค การจัดหาทรัพยากรมาสนับสนุนการทำงานร่วมกัน มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ซึ่งสอดคล้องกับที่ ภัทรวดี สิริบุตร และวิภาดา ประสารทรัพย์ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นการบริหารที่ผู้บริหารจงใจให้บุคคลทั้งในองค์กรและนอกองค์กรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมกันพัฒนางานให้บรรลุวัตถุประสงค์ด้วยความเต็มใจจะช่วยให้ผู้บริหารและองค์กรมีประสิทธิภาพ (ภัทรวดี สิริบุตร และวิภาดา ประสารทรัพย์, 2560)

4. การวางแผนกลยุทธ์ (Strategic Planning) ต้องมีกระบวนการกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) การกำหนดพันธกิจ (Mission) การกำหนดเป้าหมาย (Goal) การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (Environment Analysis) และการกำหนดกลยุทธ์ การบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การแปลงกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติเป็นแผนงาน/โครงการและกิจกรรม สอดคล้องกับภูมิภัทร กลางโคตร ศึกษาพบว่า กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพ มี 4 องค์ประกอบกำหนด ได้แก่การกำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) เป็นการกำหนดภาพในอนาคตขององค์กรที่ต้องการจะเห็นตามระยะเวลาที่กำหนด การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการกำหนดบทบาทหน้าที่

ที่องค์กรจะต้องดำเนินงาน การกำหนดเป้าประสงค์ (Goal) เป็นการกำหนดภาพความสำเร็จของการดำเนินงาน ในขั้นตอนสุดท้ายของแต่ละยุทธศาสตร์ตามเวลาที่กำหนด และการกำหนดกลยุทธ์ (Strategy Formulation) เป็นการวางแผนและเลือกแนวทางปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย (ภูมิภัทร กลางโคตร, 2560)

ทั้งนี้ ผลการศึกษาที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยภายใน (Internal Environment) สภาพแวดล้อม ปัจจัยภายนอก (External Environment) ของการบริหารจัดการศึกษาในบริบทของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 และแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบประเด็นสำคัญเพื่อใช้ในการจัดทำกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ประกอบด้วย ประเด็นเชิงรุก จำนวน 4 ประเด็น ประเด็นเชิงแก้ไข จำนวน 7 ประเด็น ประเด็นเชิงป้องกัน จำนวน 8 ประเด็น และประเด็นเชิงรับ จำนวน 5 ประเด็น ซึ่งจะเป็นข้อมูลสำคัญนำไปสู่การสร้างกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดในสังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ซึ่งสอดคล้องกับที่ วิทยา จันทร์ศิลา กล่าวถึง แนวทางการบริหารกลยุทธ์ที่สำคัญขั้นตอนแรกคือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน แล้วนำไปสู่ การกำหนดทิศทางขององค์กร และกำหนดกลยุทธ์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จ (วิทยา จันทร์ศิลา, 2561) และ ญัตตินันท์ พิทยะภัทร์ ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า กระบวนการบริหารกลยุทธ์ มีขั้นตอนแรกที่สำคัญ คือ ต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอกและภายในองค์กรเพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส หรืออุปสรรค โดยที่ ผู้บริหารจะสามารถนำผลการวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำหนดทิศทางขององค์กรโดยการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายเชิงกลยุทธ์ตลอดจนการสร้างกลยุทธ์ระดับต่าง ๆ ขององค์กรเพื่อบริหารไปสู่ความสำเร็จ โดยศึกษาพบว่า การบริหารเชิงกลยุทธ์ ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กอ่อนอย่างมีนัยสำคัญ (ญัตตินันท์ พิทยะภัทร์, 2557)

ผลการวิจัย กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงาน ศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 15 ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ กลยุทธ์ที่ 1 ส่งเสริมและ ประสานงานด้านการศึกษาร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ให้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษา แบบบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของสำนักงานศึกษาธิการภาคและจังหวัด ที่ได้รับมอบหมายตามคำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560 ในการปฏิบัติภารกิจของกระทรวงศึกษาธิการในระดับพื้นที่ ขับเคลื่อน การศึกษาในระดับภาคและจังหวัดโดยการอำนวยความสะดวก ส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการศึกษาแบบร่วมมือและ บูรณาการกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานหรือภาคส่วน ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่นั้น ๆ (คำสั่ง คณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560, 2560) และ สานิต ปรัชญาอริยะกุล และคณะ ศึกษารูปแบบการ บริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมขององค์กร ชุมชนเชิงบูรณาการ โดยงานสร้างความสัมพันธ์กับ ชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมตามสภาพจริงมากที่สุดคือร่วมดำเนินการ และการร่วมตามความคาดหวังคือการร่วม วางแผนและการบูรณาการการศึกษาเชิงพื้นที่โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมการจัดการศึกษา (สานิต ปรัชญาอริยะกุล และคณะ, 2560) กลยุทธ์ที่ 2 ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษาตามบริบทเชิงพื้นที่ สอดรับกับ ผลงานวิจัยของปริญญา เพชรดี ที่ได้ศึกษาในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ซึ่งผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า นวัตกรรมการศึกษาและคุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์ไปในทิศทาง

เดียวกันระดับมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01 (ปริญา เพชรัตน์, 2564) กลยุทธ์ที่ 3 ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพผู้บริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ ซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ จรรยา ศรีสารและคณะ ศึกษาพบว่า กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้นมีกลยุทธ์ที่สำคัญประกอบด้วยกลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพของครู (จรรยา ศรีสาร และคณะ, 2562) และสุกิจ กลางสุขและคณะ ศึกษาพบว่า ทักษะด้านดิจิทัลของผู้บริหาร การสื่อสารดิจิทัล ความรู้ความเข้าใจดิจิทัล การสร้างและพัฒนานวัตกรรม สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์นั้นอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า หากต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ต้องพัฒนาครู และผู้บริหารทางการศึกษาด้วย (สุกิจ กลางสุข และคณะ, 2566) กลยุทธ์ที่ 4 ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ความเท่าเทียมทางการศึกษาที่มีคุณภาพส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อเพิ่มโอกาส ความเสมอภาค ความเท่าเทียมทางการศึกษาที่มีคุณภาพ กลยุทธ์ที่ 5 ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมสอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และกลยุทธ์ที่ 6 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG4s) เป็นกลยุทธ์การดำเนินการที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ ปี 2560 - 2579 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ กลยุทธ์ที่ 6 นั้นเป็นกลยุทธ์ที่ดำเนินการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กร เพื่อเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ตอบสนองต่อเป้าหมายที่ 4 : การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ด้านการศึกษา ที่มีสาระสำคัญคือการสร้างหลักประกันว่าทุกคนต้องได้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างครอบคลุมและเท่าเทียม และสนับสนุนโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน, 2566) ดังนั้น ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการศึกษาต้องนำไปปฏิบัติเพื่อให้เกิดคุณภาพต่อไป

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการ ภาค 15 มีผลการศึกษาที่ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย องค์ประกอบ ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 โดยกลยุทธ์ในการบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ประกอบด้วย 6 กลยุทธ์ ได้แก่ 1) ส่งเสริมและประสานงานด้านการศึกษา ร่วมกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนในพื้นที่ ให้มีส่วนร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาการศึกษาแบบบูรณาการ 2) ส่งเสริมการวิจัย และพัฒนานวัตกรรมด้านการศึกษาตามบริบทเชิงพื้นที่ 3) ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้มีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพและทักษะที่จำเป็นในโลกยุคใหม่ 4) ส่งเสริมการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ เพื่อเพิ่มโอกาสความเสมอภาค ความเท่าเทียมทางการศึกษาที่มีคุณภาพ 5) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับบริบทเชิงพื้นที่ โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน และ 6) เพิ่ม

ประสิทธิภาพการบริหารจัดการองค์กรสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG4s) ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานทางการศึกษา สามารถนำผลการวิจัยเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาหรือใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาในระดับภูมิภาคหรือระดับประเทศ และในส่วนของสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 หรือสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 สามารถนำผลการวิจัย กำหนดเป็นกลยุทธ์หรือแนวทางในการขับเคลื่อนบริหารจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบริบทเชิงพื้นที่ต่อไป และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาผลการดำเนินงานตามกลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการในการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สังกัดสำนักงานศึกษาธิการภาค 15 ที่ได้นำกระบวนการนี้ไปใช้ตามบริบทเชิงพื้นที่ แล้วนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กรุงเทพฯธุรกิจ. (2562). ปัญหาหลักของการศึกษาไทย. เรียกใช้เมื่อ 5 มีนาคม 2564 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/122393>
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 10/2559. (2559). เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนพิเศษ 68 ง หน้า 1-5 (21 มีนาคม 2559).
- คำสั่งคณะกรรมการความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2560. (2560). เรื่อง การขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 ตอนพิเศษ 96 ง หน้า 14-22 (3 เมษายน 2560).
- จรรยา ศรีสาร และคณะ. (2562). กลยุทธ์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยการการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น, 16(1), 438-448.
- ณัฐนันท์ พิทยะภัทร์. (2557). การบริหารเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภาคกลางตอนล่าง 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญมา แผงศรีสาร. (2561). คุณลักษณะผู้บริหารทางการศึกษาในยุคศตวรรษใหม่. วารสาร มจร. นครน่านปริทรรศน์, 2(2), 131-141.
- ปริญญา เพชรดี. (2564). ปัจจัยการพัฒนานวัตกรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สพม.28 และ สพม.29. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, 7(1), 323-328.
- พิมพ์ภัส ประสีระเตสัง และคณะ. (2562). องค์ประกอบและตัวบ่งชี้การบริหารเชิงบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคกลาง. วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 16(30), 1-13.
- ภัทรวดี สีระบุตร และวิภาดา ประสารทรัพย์. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมสู่โรงเรียนแบบมาตรฐานสากล. ใน การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

- ภูมิภัทร กลางโคตร. (2560). กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเพื่อเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้แบบมีอาชีพสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- วิทยา จันทรศิลา. (2561). การบริหารเชิงกลยุทธ์สู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 1). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ศูนย์วิจัยและสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. (2566). เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน. เรียกใช้เมื่อ 13 มิถุนายน 2566 จาก <https://www.sdgmove.com/intro-to-sdgs/>
- สาธิต ปรัชญาอริยะกุล และคณะ. (2560). รูปแบบการบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนแบบมีส่วนร่วมขององค์กรในชุมชนเชิงบูรณาการ. สุทธิปริทัศน์, 31(100), 274-288.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2561). สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี 2561 (IMD2018). นนทบุรี: บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579. เรียกใช้เมื่อ 5 มีนาคม 2564 จาก <https://www.onec.go.th/index.php/book/BookView/1540>
- สุกิจ กลางสุข และคณะ. (2566). รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 1. วารสาร Journal of Modern Learning Development, 8(9), 17-34.
- Nandram, S. S. (2015). Organizational Innovation by Integrating Simplification. New York: Springer.
- Will, K. (2015). 6 Reasons Why You Should Network. New York: Sage.